

PREMIUM

Els de Groen © Rob Voss

Els voelt de pijn van grootouderverstoting: ‘Voor straf mag ik de kleinkinderen niet meer zien’

interviewEls de Groen had al vijftig ‘boeken en boekjes’ geschreven. Maar die waren onvergelijkbaar met ‘Even kaas halen’, een novelle waarin een 71-jarige vrouw uit de doeken doet hoe ze enkele jaren geleden na een conflict met haar dochter van de kleinkinderen werd afgesneden.

Albert Kok 15-07-23, 14:03

Na de ontvangst bij haar thuis, in een lommerrijk dorp nabij Apeldoorn, gaat het eerst nog kort over haar verleden bij het AD, waarvoor ze jarenlang jeugdboeken recenseerde en ze de ooit de befaamde Kinderkrant maakte, waarvoor toenmalig prinses Beatrix haar beloonde met de Jantje Betonprijs. Maar al snel komt Els de Groen ter zake. En brengt ze het gesprek op haar nieuwste boek. Een boek vermomd als roman, maar feitelijk een schreeuw om aandacht voor een conflict dat gelukkig de meeste mensen hooguit van horen zeggen zullen kennen: grootouderverstoting.

Oma’s zoals ik lopen er niet mee te koop dat ze van de kleinkinderen zijn afgesneden

„Dit is voor mij veruit het moeilijkste en meest persoonlijke verhaal dat ik aan het papier heb toevertrouwd”, begint ze haar relaas. „Want dit komt puur voort uit persoonlijke frustraties en pijn. En toch weet ik zeker dat dit verhaal herkenbaar is voor veel meer grootouders. Dat we er zo weinig over horen komt omdat het onderwerp met schaamte is omgeven. Oma’s zoals ik lopen er niet mee te koop dat ze van de kleinkinderen zijn afgesneden. Wij vertellen liever niet dat we ze op hun verjaardag geen cadeautjes mogen geven.”

Paspoort Els de Groen

Geboren: 23 december 1949 in Den Haag.

Opleiding: MULO, MMS, Franse taal- en letterkunde.

Carrière: gaf vijf jaar Franse les in het middelbaar onderwijs. Maakte voor het AD drie jaar lang een Kinderkrant. Recenseerde jeugdliteratuur voor Opzij, Hervormd Nederland en de Vlaamse BRT. Was vijf jaar lid van het Europees Parlement. Tekende voor diverse publicaties onder haar naam, waaronder romans en dichtbundels.

Privé: getrouwd. Twee kinderen. Drie kleinkinderen.

De ‘grootouderverstoting’ als fenomeen is al wel bekend. Vorig jaar nog vertelde de bekende psycholoog en onderzoeker René Dijkstra in deze krant dat Nederland naar zijn schatting 16.000 tot 20.000 grootouders telt die hun kleinkinderen niet mogen zien. Gewoon, voor straf. Vanwege een nooit opgelost conflict met de ouders, met hun eigen kinderen dus. ‘Dat is dom, onrechtvaardig en heel schadelijk voor die kinderen’, aldus Dijkstra.

Ondanks het gevoel van schaamte waar Els de Groen mee worstelde, bereikte ze onlangs het punt waarop ze niet anders kon dan ermee uit de kast te komen. Dat was om precies te zijn op het moment waarop ze de hoop verloor dat het ooit nog goed zou komen.

„Mijn dochter heeft drie kinderen, van wie één kind extra zorg nodig heeft. En ze vroeg mij om daarbij ondersteuning te verlenen. Op dat moment lukte mij dat niet goed, omdat ik last had van depressies. Ik was er soms zo slecht aan toe dat ik soms van vermoeidheid vergat om in de keuken het gas dicht te draaien. Toch was mijn dochter zo in mij teleurgesteld dat ze de deur voor mij dicht deed. En die deur ging daarna nooit meer open. Voor straf mag ik mijn kleinkinderen niet meer zien. Daar komt het op neer.”

Taboe

In de ons omringende landen zijn er omgangsregelingen, speciaal voor situaties waarin de relatie tussen ouders en kinderen is verstoord, legt ze uit, maar Nederland heeft zo’n regeling niet: „Bij ons is het echt nog een taboe - niemand praat erover. Binnenkort komt er weliswaar een wet die het grootouders en kleinkinderen gemakkelijker moet maken om elkaar te zien, maar daarvoor moet je dan wel eerst een gang naar de rechter maken. Bovendien blijft het voor ouders in die nieuwe situatie mogelijk om de band tussen grootouders en kleinkinderen te betwisten, waardoor zo’n rechtsgang het conflict wellicht eerder verslechtert dan verbetert.”

Oma is geen concurrent van de moeder, oma voegt iets toe

Wat de verstoting extra pijnlijk maakt is dat niet alleen grootouders eronder lijden, maar dat ook kleinkinderen een hoge prijs betalen. „Kinderen hebben met grootouders een andere band dan met hun ouders”, verduidelijkt De Groen. „Kinderen durven bij opa en oma eerder open en eerlijk te zijn. Toen ik mijn kleindochter nog mocht zien, voelde zij zich bij ons vrijer om

over een vermoeiend artsbezoek te klagen dan bij haar ouders. Logisch: haar ouders deden alles om haar beter te maken, bij hen wilde ze zich sterk tonen. Maar bij mij, bij die gezellige klets-oma, durfde ze best stoom af te blazen.”

Zuiderpark

Het doet De Groen terugdenken aan haar eigen kindertijd in Den Haag, toen ze als kleuter het Zuiderpark overstak van huis naar háár grootmoeder: „Door mijn oma werd ik verwend, veel meer dan door mijn moeder. Oma zag alles door de vingers; ik hoefde nooit op mijn hoede te zijn. Zo ontwikkelde zich tussen ons een speciale vertrouwensrelatie. En nu weet ik: die relatie moet je koesteren, want die duurt niet lang. De één is in dit leven misschien nog maar heel even kind en de ander is misschien nog maar heel even oma. Geniet van die tijd, doe daar je voordeel mee. Nu. En niet straks. Want hoeveel ‘straks’ hebben oma en kleinkind nog samen?”

‘Even kaas halen’ van Els de Groen. Uitgeverij In de Knipscheer. € 17,50